15 – ДӘРІС

ҒЫЛЫМ ТАРИХЫ МЕН ФИЛОСОФИЯСЫНДАҒЫ ДІННІҢ РӨЛІ

МАҚСАТЫ

Дін қазіргі заманғы адам мен қоғамның рухани өмірінде ерекше орын алады. Кеңестік таптық идеология үстемдік құрған жылдары дін біржақты зерттелгені белгілі.

ЖОСПАР

1. Дінің тарихи-философиялық сипаты.
2. Ғылым мен діннің арақатнасы.
3. Діннің қоғамда алатын орны.

ДІН МЕН ҒЫЛЫМНЫҢ ТАРИХИ НЕГІЗІ

Ежелгі дәуірде дін мен ғылымның арақатынасы көбінесе бір-бірімен астасып, бірін-бірі толықтырушы ретінде қарастырылды.

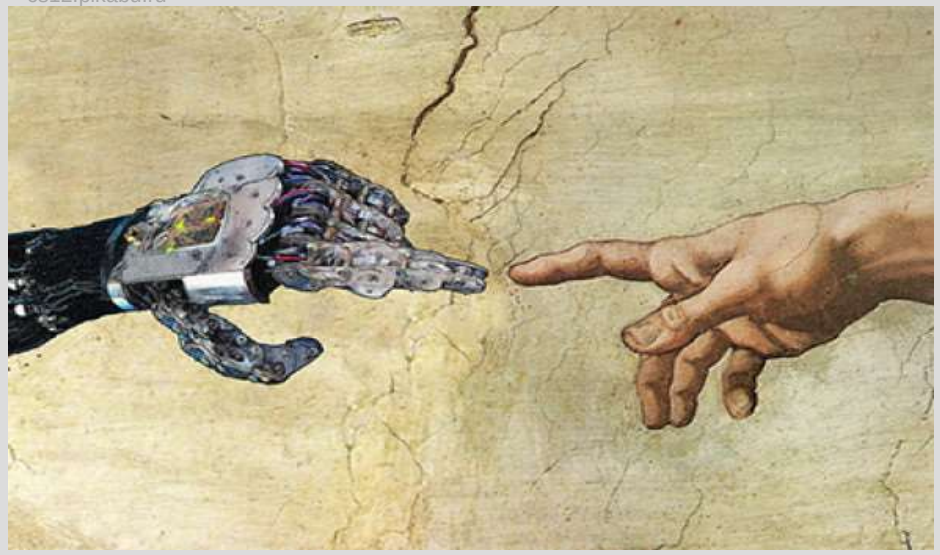
Ежелгі гректер математика мен табиғат әлемін зерттеу құдайлар туралы білім алудың тәсілі деп есептеді.

Ғылым мен дін қазіргі қоғам мәдениетінің іргелі салаларын, олардың бір-бірімен өзара тығыз байланыстағы дүниетаным түрлерін қамтиды.

Ғылым әлемді тұтастай және оның абсолютпен қатынасын қамтымайды, ол оның бөліктері мен элементтерінің қарым-қатынасын да таниды.

cs12.pikabu.ru

cs12.pikabu.ru

ДІННІҢ ДАМУ САТЫЛАРЫ

Ғылым әлемді тұтастай және оның абсолютпен қатынасын қамтымайды, ол оның бөліктері мен элементтерінің қарым-қатынасын да таниды. Дін Құдайды тани отырып, әлем мен адамның Құдайға деген қарым-қатынасын табиғаттан тыс бастама ретінде, жоғарғы күш ретінде ашады.

Діннің даму сатылары да біртекті, біркелкі емес:

- табиғи дін - бұл кезенде табиғи күште құдайлар сияқты болып көрінді;
- зандық сипаттағы дін - діни қағидалар мен ережелерді бұлжытпай орындау талап етілді;
- ақталу діні, ол Құдайдың алдындағы күнәлілік, бүкіл болмыстың қасіреттілігі және Құдайдың мейірімділігі сезімінен туындайды.

cs12.pikabu.ru

ҒЫЛЫМ МЕН ДІН АРАҚАТНАСЫ

cs12.pikabu.ru

cs12.pikabu.ru

Ежелгі дәуірде дін мен ғылымның арақатынасы көбінесе бір-бірімен астасып, бірін-бірі толықтырушы ретінде қарастырылды.

Ежелгі гректер математика мен табиғат әлемін зерттеу құдайлар туралы білім алудың тәсілі деп есептеді.

Ғылым мен дін қазіргі қоғам мәдениетінің іргелі салаларын, олардың бір-бірімен өзара тығыз байланыстағы дүниетаным түрлерін қамтиды.

Ғылым әлемді тұтастай және оның абсолютпен қатынасын қамтымайды, ол оның бөліктері мен элементтерінің қарым-қатынасын да таниды.

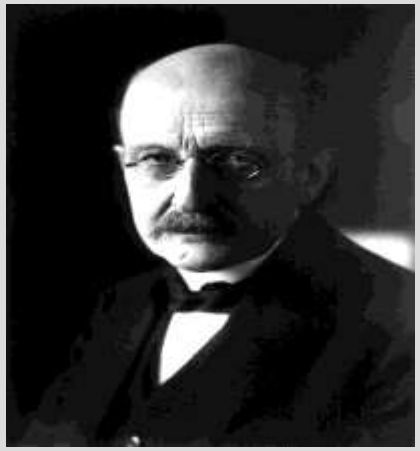
ҒАЛЫМДАРДЫҢ ДІН МЕН ҒЫЛЫМ ТУРАЛЫ ОЙЛАРЫ

cs12.pikabu.ru

Ф.Бэкон

Рационалистік ғылымның негізін салушы Ф.Бэкон бір кездері: “табиғатты тек үстірт білу бізді Құдайдан алыстата алады; керісінше, оны тереңірек және де мұқият зерттеу бізді артқа, оған қарай жетелейді”,- деген.

М.Планктың пікірі бойынша: “Дін мен ғылым бір-бірін бұрын ойлағандай жоққа шығармайды; керісінше, олар бір-біріне сәйкес келеді және бірін-бір толықтырады. Дін үшін Құдай іргетас болса, ғылым үшін ол дүниетанымның даму тәжі”.

cs12.pikabu.ru

М.Планк

Дін қазіргі заманғы адам мен қоғамның рухани өмірінде ерекше орын алады. Кеңестік таптық идеология үстемдік құрған жылдары дін біржақты зерттелгені белгілі.

ДІННІҢ ҚЫЗМЕТТЕРІ

1) Әлеуметтік - дін қай заманда да қоғамдық процестерді басқару қоғамда тұрақтылық сақтау, ұлттық менталитет қалыптастыру қызметтерін атқарып отырды.

cs12.pikabu.ru

cs12.pikabu.ru

3) Компенсаторлық- адам қиындық-дағдарысқа ұшыраған кезеңдерде дін көмекке келіп, қайырымсыз дүниені о дүниедегі мәңгілік бақытқа үмітпен алмастырады, адамға сенім-жігер, рухани күш береді.

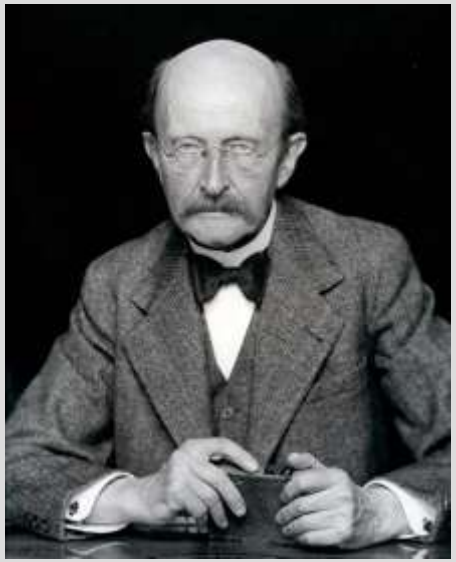
2) Адамгершілік - дін жалпы адамзаттық моральдық қасиеттерді насихаттап, индивидтің адамгершілік келбетін өзгертуге үлесін қосады.

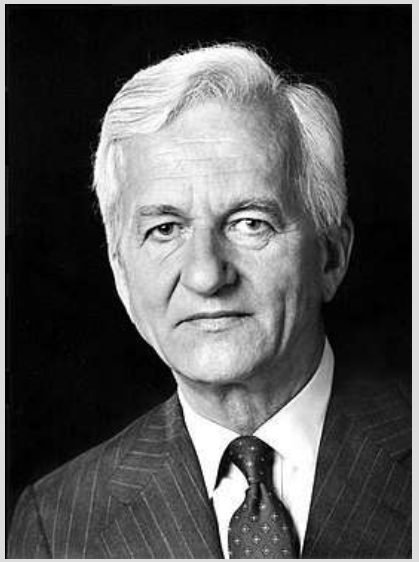
ҒЫЛЫМ МЕН ДІННІҢ ҚОҒАМДАҒЫ РОЛІ ТУРАЛЫ

- ✓ Ғылым және діннің – қарама-қайшы көзқарастарға толы күрделі тақырыптардың бірі.
- ✓ Ол үрдіс әлемде коммунистік режим дүрілдеп тұрған XX ғасырдың орта шенінде нағыз шарықтау шыңына жетті.
- ✓ Дін мен ғылымды еш уақытта бітіспейтін мүлдем қарсылықты дүниелер ретінде көрсету XVIII ғасырда кең жайыла бастағаны мәлім.
- ✓ М.Борн, М.Планк, В.Гейзенберг,
- ✓ К.Ф. фон-Вейцзекер, П.Иордан философтары

cs12.pikabu.ru

cs12.pikabu.ru

cs12.pikabu.ru

cs12.pikabu.ru

cs12.pikabu.ru

ҒЫЛЫМ МЕН ДІННІҢ БАЙЛАНЫСЫ

Осылайша, сіз ғылым мен дін қайшы келмейді деген қорытынды негіздемесі

1

дін – дүниетаным,

ғылым – білім жүйесі,

әдістері

2

дін мен ғылымның зерттейтін пәндері

әртүрлі

Діннің адамзат тарихының үлкен тағылым-тәрбиесінің бірі және сарқылмас даналық көзі.

cs12.pikabu.ru

ҚОРЫТЫНДЫ

1. Дін мен ғылым адамзаттың қалыптасу тарихындағы ең маңызды рөл ойнаған екі негізгі және қамтушы, жоғарғы құрылым болып табылады.
2. Дін мен ғылым екеуі ғаламды және табиғи әлемді түсінуге, мәнін табуға және оған иелік етуге арналған адамзат тарихының дүниетанымдық шекараларының ішіндегі ең терең терминдер болып саналады.
3. Тұтынушы позициясынан өндіруші позициясына ауысу қажет, бұны да, әрине бізден, жаһандану кезеңі талап етіп отыр.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. К. Армстронг. Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс:
Құдайтану баяны, Астана 2017.
2. А.Игінеки. Ақиқат сыйы. Алматы: 1998.-215б
3. Қасымжанов А., Қасымжанова С. Духовное наследие казахского народа, Алматы:ҚазМУ, 1989.-101 б.
4. Мұқашев Қ., Әйтімбетова Г. Діндер тарихы мен теориясы және еркін ой. - Алматы: Республикалық баспа кабинеті, 1994. - 135 б.
5. Мец. А. Мусульманский ренесанс. - Москва., Знание, 1973. - 102 б.
6. Тәжікова К. Ислам: дүниетаным, идеология, саясат.- Алматы: Өнер, 1982. - 243 б.

ИНТЕРНЕТ – РЕСУРСТАРЫ

1. https://platona.net/load/
2. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiP6bOF0oXAhUpg_0HHaX2CiMQFnoECB0QAQ&url=https%3A%2F%2Felar.urfu.ru%2Fbitstream%2F10995%2F28647%2F1%2F978-5-7996-1142-2_2014.pdf&usg=AOvVaw1i3w9Gqy966s6CbeKmLsZH